

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Η ΠΟΝΕΜΕΝΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΟΥΣΤ

Ζ'.

ΓΕΝΝΑΙΟΔΩΡΙΑ ΚΑΙ ΚΑΛΩΣΥΝΗ

ΣΑΚΙΣ ό Προύστ προσκαλούσε κανένα φίλο του στο σπίτι του, του έκανε, κατά κανόνα, τó τραπέζι. Ό σύζυγος τής υπηρετίσας του, Σελεστίνας, ό οποίος ήταν σωφές, ξεκινούσε άμέσως με τó αυτοκίνητό του και πήγαινε κ' έφώνιζε από τ' άριστοκρατικότερα ρεστοράν τά έλεκτικότερα φαγητά.

Κάθε μετακίνησις φαινόταν στον Προύστ τόσο σπουδαίο ζήτημα, ώστε και με τήν ιδέα τής άνομια έτρεφε. Γι' αυτό άνέβαλε διαρκώς διάφορες ύποθέσεις του, προφασίζόμενος τόν άφοροστο.

Ό συγγραφέας Ζάν Ριβιέρ του έλε με μέρτα, ότι έπρεπε να πάν να θεραπευτή σε μιά ειδική κλινική τής Μπρύς, όπου άσφαλώς θά γινόταν καλά. Μόλις τó άκουσε αυτό, ό Προύστ άρχισε να παραπονεύεται άτέλειστα. Πώς θά τολμούσε να επιχειρήσει ένα ταξίδι τόσο μακρινό; Πώς θά έφενγε άτ' τó Παρίσι; Κι' έτσι δέν έπηγε ποτέ να κάνει τήν θεραπεία τού άσματος, τó όποιο τόν έστειλε στον τάφο.

Σιχνά έλεγε, ότι ήθελε να πάν σε μιά συναυλία ή σε μιά έκθεση, έν γνώσει του ότι δέν θά πραγματοποιούσε ποτέ τήν έπιθυμία του αυτή. Όσο δέ παρνούσε ό καιρός, τόσο περισσότερο άπαιμιονόταν και τόσο ή άρρώστεια του χειροτέρευε. Νά τί γράφει σε μιά έπιστολή του έκείνης τής έποχής :

«Ό πυρετός μου κυμαίνεται διαρκώς μεταξύ τών 38 και 40 βαθμών. Αυτό με κάνει άνίκανο όχι μόνο να γράφω, αλλά και δέν μ' άφίνει να κινηθώ».

Και όμως, παρ' όλ' αυτά, έγραφε, έγραφε συνεχώς...

Όσο ή άρρώστεια του κρατούσε τόν Προύστ κλεισμένο μέσα στο σπίτι του, τόσο ή καρδιά του, έλευθερωμένη από τόν έγωισμό τών άπολαύσεων, άνοιγε στην καλωσύνη. Όλόκληρη ή ήθνη τού Προύστ έπάνω σ' αυτή βασίζονταν. Η καλωσύνη ήταν έμφυτη μέσα του.

Φεύγοντας κάποτε στις δύο μετά τά μεσάνυχτα από τά διαμερίσματα μιάς από τισ πιο κομψές κυρίες τής Παρισινής άριστοκρατίας, συνάντησε καθισμένη στην έσωτερική σάλα του μεγάρου μιά νεαρή ύπερτιρούλλα, ή όποία είχε φτιάσει τήν ίδια ημέρα άτ' τó χωριό τής κ' είχε προσληφθεί στην ύπηρεσία τής φίλης τού Προύστ. Η φτωχή μικρούλα δέν είχε τολμήσει ν' άνεβή στο διαμερίσμα τής, που βρισκόταν στη σοφίτα, από φόβο μήπως συναντήσει στη σάλα τόν νυχτερινό έπισκέπτη τής κυρίας τής.

— Φτωχό μου παιδί, ψιθύρισε ό Προύστ, βλέποντάς την σημασμένη στο πρώτο σκαλοπάτι τής σάλας. Έλα μαζί μου. Σίγουρα θά φοβάσαι να κοιμηθής μόνη σου για πρώτη φορά στη σοφίτα σου. Θά κούϊθης τόν έαυτό σου έρχομαι κ' έγχαταλεξιμώ. Μικρούλα μου δυστυχισμένη, άνέβα σ' άμάξι μου και περίμενε. Στο σπίτι μου, ή Σελεστίντα θά σου έτοιμάσει ένα ζεστό κρεβάτι και θά σε περιποιηθής.

Πραγματικά, ή ύπηρετίστρα, ή όποία τά είχε χαμένα, άκολούθησε, χωρίς να ξέρη κ' αυτή τί κανέι, τόν Προύστ στο σπίτι του. Έκει όμως ήσυχάσε μόλις άντιφρασε τήν αγαθή μορφή τής καμαριέρας τού Σελεστίνας, ή όποία, σύμφωνα με τισ ύποδείξεις του κυρίου τής, τήν έδωσε να κοιμηθής στο δωμάτιό τής και τήν περιποιηθήκε όσο μπορούσε. Τήν άλλη μέρα τó πρωί τή συνόδευσε ως τó σπίτι τής κυρίας τής.

— Φοβήθηκα πολύ έκεινο τó βράδυ, έλεγε άργότερα ή μικρή ύπηρέτρια στην κυρία τής. Δέν μου έκανε έντύπωση τó ότι είδα έναν κύριο στα διαμερίσματά σας στις δύο μετά τά μεσάνυχτα, γιατί μου ερχαν πεί τόσα και τόσα για τó Παρίσι. Μά όταν ό κύριος θέλησε να με πάρη στο σπίτι του, άρχισα να τρέμω.

Ό πόνος τών ταπεινών ανθρώπων συγκινούσε τόν Προύστ περισσότερο από κάθε τά άλλο. Κάποτε ή καμαριέρα του τού πήγε ένα

φλιτζάνα τίλλιο, σχεδόν κρύο, ένώ έπρεπε να τó πη ζεστό. Ό συγγραφέας έκανε τότε κάποια παρατήρησι στη Σελεστίντα, με έκείνη με δάκρυα στα μάτια, άρχισε να διαμαρτύρεται και να τού λέη, ότι δέν έμενε ποτέ εύχαριστημένος από τισ περιποιήσεις τής, ένώ αυτή έκανε ό,τι μπορούσε για να τόν εύχαριστή.

Ό Προύστ συγκινήθηκε τότε έξαφρακώς και ψιθύρισε :

— Έχετε δίκιο, καλή μου Σελεστίντα. Αυτό τó τίλλιο ένε περιφρημο έτσι όπως έλε. Προφητικώς δέν ήξερα τί σου έλεγα. Δέν ένε καθόλου κρύο. Έτσι πρέπει να τó παίρνω. Έχετε δίκιο! Έχετε δίκιο!...

Και ή Σελεστίντα χαμογελούσε μέσ' άτ' τά δάκρυά τής.

Κάθε βράδυ, στις δέκα ή ώρα, ό Προύστ σηκωνόταν άτ' τó κρεβάτι του. Η Σελεστίντα βρισκόταν όρθια δίπλα και τόν βοηθούσε να ντυθής, σάν να ήταν παιδάκι. Του φρορούσε τó γιλέκο του, τού έδενε τή γραβάτα του, τού έρριχνε νερό να πλυθής. Σάν παιδάκι επίσης, ό Προύστ έννοιασε τήν άνάγκη να σωρατίζη χάδια. Μά έπειδή δέν μπορούσε να έξωτερικετή τήν άνάγκη του αυτή με κινήσεις, χείδευε με τήν ψυχή του, με τά λόγια του και τισ πράξεις του.

Μιά άλλη του μαγία ήταν να κάνει διάφορα δώρα στους φίλους του. Μόλις άκουγε κανέναν άτ' αυτούς να λέη : «Θά ήθελα να έχω τó τάδε πράγμα...», έσπευδε άμέσως να τού τó άγοράσει και να τού τó δώση. Δέν περίμενε καν να ρηθής ή προτιχορονά ή μιά άλλη έρατή για να τó προσφέρει.

Όταν προσκαλούσε κανένα φίλο του για να φάνε μαζί, τόν ρωτούσε προσημένως με ποιους θά έπιθυμούσε να συναντηθής τόν γεύμα αυτό «θέλετε — τού έγραφε στην πρόσκλησή του — να προσκαλέσω τόν Λεόν Ντωντέ, τόν Πάολ Μοράν, τόν Ρουμπέρ ντε Μπιγιού;... Γράψτε μου ποιους θέλετε να έχετε συνδαιτημένες σας και θά τούς προσκαλέσω με τή μεγαλειότη έυχταριστή μου...».

Ό Προύστ, στις συγκεντρώσεις αυτές που έδινε σπίτι του, δέν λογάριζε καθόλου τόν έαυτό του και τήν εύχαριστία που θά ερχαν οι προσκαλεσμένοι του, κουβεντιάζοντας μαζί του. Γι' αυτό προσπαθούσε να τούς εύχαριστή με τή συνηροφία τών άλλων προσκαλεσμένων του, με τά έλεκτικά φαγητά, με τά σπάνια κρασιά, κτλ.

Η έπιστολές τού Προύστ ήταν πάντα τρυφερές, ευγενικές, λεπτότατες.

Όσάκις τύχαινε να δανειστή κανένα βράδυ μερικά χρίματα από κάποιον φίλο του, τού τά επέστρεφε τήν άλλη μέρα, συνοδειοντάς τα με μιά δαχτυλίδι έπιστολή, γεμάτη εύχαριστίες.

Η ύπερβολική του αυτή εύγένεια ήταν ίσως ένας τρόπος να προστατεύη τόν έαυτό του έναντίον τής κοινωνίας, να έμπαδίση τούς άνθρώπους ν' άνακατεύονταν στην προσωπική του ζωή και να έξασφαλίζη έτσι τήν άπόλυτη άνεξαρτήσια του.

Μέσα στη διαρκή του έπιθυμία να έξυτηρηθής τούς άλλους, τίποτε δέν τόν εύχαριστούσε περισσότερο από τó να διεκδικήη τή συνάντησι δύο προσώπων που ήθελε να γνωριστούν. Έπίσης στενοχωριόταν τρομερά όταν τού έκαναν οι άλλοι μιά έκδοίενη και δέν μπορούσε να τήν άπατωδύσει. Κάποτε που ό γνωστός κριτικός Έδμόνδος Ζαλού είχε γράψει ένα ένθουσιώδες άρθρο γι' αυτόν, τού έσπευε μιά μακροσκελεστή έπιστολή εύχαριστιών, ή όποία άρχισε έτσι : «Σας είμαι τόσο εύγνώμων, ώστε, ό,τι κ' άν μου ζητούσατε, θά σας τó προσέφερα εύχαρίστας. Αισθάνομαι τήν άνάγκη, άνάγκη βαθεία κ' έπιτακτική, να σας προσφέρω ένα δώρο...».

Όσάκις οι φίλοι του τόν προσκαλούσαν σε γεύμα, τήν άλλη μέρα τούς έσπευε ύπεροχες άνθοδέσμες, καμωμένες από τ' άριθώτερα και σπανιώτερα λουλουδία. Κάποτε ό νεαρός φίλος του Λουί Σερπέι, τού έδωσε να διαβάση μιά άνεδοχτή μελέτη ή τó Γαλλογερμανικό πόλεμο τού παπτιού του και δικαίημου συγγραφέος Γκομπινώ. Ό Προύστ τó θεώρησε αυτό τόσο μεγάλη ύποχρέωσι, ώστε ήθελε να τού στείλη 5.000 φράγκα. Ό Σερπέι όμως δέν θέλησε με κανένα πρόλο να τά δεχτή και τότε ό Προύστ τού προσέφερε μιά ύπεροχη άδαιμαντοκόλλητη καρφίτσα για τή γραβάτα του.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Η συνέχεια.

Ο Ο Ο Ο ΑΠ' ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ Ο Ο Ο Ο

Ό Ίησούς στη Βηθανία. (Έργο τού Α. Νοάκ)